

Tuleohutuse kaheksaosaline tee

Inimkultuur on tulekultuur. Pea iga päev kasutame tuld ühes või teises vormis, iseäranis külmal ajal.

Põlvest põlve on edasi antud teadmisi tule kohta – kuidas tuld süüdata, alal hoida, kustutada. Paraku on meil praegu neis elutähtsates teadmistes tekkinud puudujääk. Põhjusid võib välja tuua kolm.

1. Paljude inimeste kokkupuuted lahtise tulega on jäänud harvaks. Kaugkütete ja elektripliitidega varustatud kortermajade elanikud tarbivad tuld, mis põleb kuskil katelde all ehk isegi sadade kilomeetrite kaugusel. Kui sellises kodus pole ka kaminat, ei põletata küünlaid ega tegelda skautlike harrastustega, võibki üles kasvada põlvkond, kellel väheste kontaktide tõttu elava tulega pole arusaamu ega kogemust, kuidas sellega ümber käia.

2. Moodne aeg on meid ümbritsenud tohutu hulga materjalide ja seadmetega, mille tuleohtlikkusest pole meil aimugi. Kui 100 aastat tagasi teadis igaüks, et näiteks takk (ja linane riie) süttib kergesti, ent vill (ja villane riie) raskesti, siis praegu ei oska me kuidagi arvata, mil viisil käitub väikese süüteallikaga kokkupuutumisel seljas olev sünteetilisest materjalist jope või akna ees rippuv kardin. Samuti ei tea me, milliseid ohte võivad kätkeada iga päev kasutatavad kodumasinad ja elektrilised tööriistad.

3. Pärast kommunismi kokkuvarisemist Ida-Euroopas olid inimesed nii hõivatud igasugu uudsete probleemidega, et ohutusküsimused jäid tagaplaanile. Katkes vabatahtliku tuletoorje traditsioon, unarusse jäid tuleohutusala sed koolitused-õppused.

Tulesurmade arv kasvas sel ajal hüppeliselt. Kõige mustemal aastal – 1995 – hukkus tulekahjudes Eestis 208 inimest, kokku on taasiseseisva aja jooksul hukkunud üle 2500 isiku ehk ühe väikese valla jagu rahvast!

Rõõmustav on aga tõdeda, et Päästeamet on alates 2006. aastast võtnud tuleohutuse oma prioriteediks, tegeldes kodanike harimisega. Tulemused on suurepärasel: kahe aastaga on tulesurmade hulk ligi kaks korda langenud!

Kuid et jõuda Lääne-Euroopa tasemele, peaks see õnnetu statistiline number vähenema veel vähemasti kolm korda. Sellele protsessile kaasaaitamiseks

avaldabki Targu Talita 8 osast koosneva artiklisarja.

I. OSA – ÄRA PANE ENNAST POLEMA!

Pealkiri võib esmalt kõlada veidralt, sest kes ikka ennast ise põlema paneb. Pisut liialdatuna see ometi just nii on – üle 80% tulekahjust saab alguse inimeste rumalusest, hooletusest või hoolimatusest, mõnikord ka pahatahtlikkusest. Kui kurjadest kavatsustest tekkinud kahjutuled kõrvale jätta, siis ülejäänuid on hõlbus vältida, kui järgida lihtsaid soovitusi.

LAHTINE TULI

Äpardused lahtise tulega on hoonete tulekahjude kõige sagedasem põhjus. See pärast kirjutati juba esimeses meieni säilinud eestikeelses tuletoorjearvust aastast 1797: “Igaühe ja kõikide ühist vara tuleb kahju ja õnnetuse eest hoida, see pärast on iga kodaniku ja üleüldse igaühe kohus, kes nii linnas kui alevis elab, olgu majaomanikuna või üürnikuna, kõigest oma väest ja niipalju kui iial võimalik hästi tule järele vaadata.”

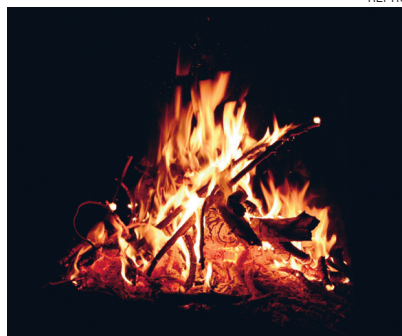
Tsitaadis sisaldub tähtsaim lahtise tule kasutamise reegel: tuld (küünalt, küdevat kollet, põlevat leeklampi vms) ei tohi jätta järelevalveta. Teisisõnu – lahkudes kustuta tuli!

Samas saavad tule järele valvata siiski vaid isikud, kes on võimelised vajadusel selle kustutama. Väike laps või halvatud vananimene tulevalvajaks ei sobi!

Muidugi tuleb lahtise tule kasutamisel jälgida, et kuumus, sädemed või leegi soojuskiirgus ei puutuks kokku süttivate materjalidega. Näiteks peab küünal olema kinnitatud mittepõlevale alusele ning selle kohal ei tohi olla midagi põlevat. Käia või ketasloikurit kasutades on vaja tagada, et sädemed ei tabaks midagi süttimisvõimelist. Keldris torusid lahti sulatades tuleb mõelda sellele, mis on lae või seinas ja taga – kui näiteks tselluvill või saepuru, on tulekahju kiire tulema.

Et suitsetamine on ka südame-veresoonkonna haiguste suurim riskitegur, siis arukas inimene ei suitseta, eriti mitte voodis või diivanil lõsutasdes.

REPRO

ELEKTRI- JA KÜTTESEADMED

Hulk tulekahjusid saab alguse mittekorrast seadmetest või nende väärkasutusest. Lihtne on muidugi soovitada, et korrast ära pliiti/ahju ei tohi kütta, ent teisalt panevad rahalised võimalused tihti inimese sündsuse: kas riskida või külmetada, sest uut ahju laduda ei jõua. Siis tuleks spetsialistiga aru pidada. Iga pragu või koldest väljakukunud kivi ei pruugi veel tähendada otsesest tuleohutu, riske saab maandada ka täiendavate kaitseabinõudega.

Mida aga kindlasti teha saab, on kütteseadmete ja korstnate regulaarne puhastamine tahmast-pigist. Eriti ohtlik on pigipõleng, sest paisudes võib põlev pigi lööri täielikult sulgeda ning kogu põlemise energia tuleb siis tule ja suitsuna hoonesse.

Tahma- ja pigipõlengud tekivad reeglina talvel väga tugeva kütmine tagajärjel. Soovitangi suure pakasega pigem kampsun selga panna, selmet ahi pu-naseks kütta.

Elektriseadmete puhul on oluline tähele panna, et:

- juhtmetel poleks vigastusi,
- kuumenevaltel osadel ei oleks tolmu (nt külmikute kompressoritel),
- seadme töötades ei kostaks kahtlast praginat ega tekiks kärsahaisu.

Kui märkate midagi kahtlast, peab seadme otsekohe välja lülitama ja vead kõrvaldama.

Muidugi tuleb nii elektrilised kui ka traditsioonilised kütteseadmed põlevatest materjalidest turvalises kauguses hoida. Näiteks tselluloosi sisaldavatel materjalidel (puuvill, paber, puit) sõltub süttimistemperatuur kuumutamise ajast. Pikaajalisel kuumutamisel (nt kui triikraud unub puuvillasele riidele) võib ese süttida, kuigi sama temperatuur lühiajaliselt (normaalselt triikides) ei tee midagi halba. Samal põhjusel on ohtlik riputada riideid kuivama vastu ahju või puhuri ette, kus temperatuur võib tõusta üle 100 °C.

ORM TAMMEPUU,
tulekaitsenõustaja